

Ενδεικτικές δραστηριότητες επέκτασης για θεματική ενότητα «δάσος»

Προτεινόμενες ενδεικτικές δραστηριότητες, για επέκταση στο σχολείο, των προγραμμάτων που αφορούν τη θεματική ενότητα «Δάσος»

Σημαντική σημείωση προς τους/τις εκπαιδευτικούς:

Οι πιο κάτω δραστηριότητες είναι απλές ιδέες που μπορούν να εφαρμοσθούν στο σχολείο ως επέκταση και συνέχιση του προγράμματος, στο οποίο συμμετείχε η ομάδα.

Οι δραστηριότητες που προτείνονται σκοπό έχουν να βοηθήσουν τον/την εκπαιδευτικό να αναπτύξει τις δικές του/της εργασίες και δραστηριότητες, σε σχέση πάντα με το πρόγραμμα στο οποίο συμμετείχε με τους/τις μαθητές/μαθήτριες, λαμβάνοντας, όμως, υπόψη τις ειδικές τοπικές συνθήκες του σχολείου του/της, καθώς επίσης και το ηλικιακό επίπεδο και ενδιαφέρον των μαθητών/τριων του/της.

Για την καλύτερη επέκταση των προγραμμάτων στα πλαίσια της σχολικής μονάδας, είναι σημαντικό ο/η εκπαιδευτικός να λάβει υπόψη του/της τα πιο κάτω:

1. Συστήνεται αξιοποίηση και μεταφορά των εμπειριών που απέκτησαν οι μαθητές/μαθήτριες κατά τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, στις δραστηριότητες επέκτασης στο σχολείο.
2. Στις δραστηριότητες επέκτασης που θα ανατεθούν από τον/την εκπαιδευτικό στην τάξη, θα πρέπει να αξιοποιούν διάφορα μαθήματα και να καλυφθούν διάφορες πτυχές του θέματος που μελέτησαν οι μαθητές/μαθήτριες μέσα από το πρόγραμμα που συμμετείχαν.
3. Συστήνεται δραστηριοποίηση στην τοπική κοινότητα και αξιοποίησή της ως βασικού εκπαιδευτικού μαθησιακού εργαλείου.
4. Συστήνεται ο προσανατολισμός και η έμφαση του/της εκπαιδευτικού στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας, της φαντασίας και του ενδιαφέροντος των μαθητών/μαθητριών για τα περιβαλλοντικά ζητήματα.

Δραστηριότητες:

- Ετοιμάζω γελοιογραφίες που αφορούν το δασικό οικοσύστημα με σχετικές λεζάντες με στόχο τον προβληματισμό των μαθητών/μαθητριών και την πρόκληση του ενδιαφέροντός τους για την ανάγκη προστασίας του.
- Βιογραφία/Προφίλ ενός δέντρου: Καταγράφω με λεπτομέρεια πληροφορίες που έχω συλλέξει για ένα ζώο ή φυτό. Η βιογραφία του δέντρου/ζώου μπορεί να συνδεθεί με διάφορα στοιχεία από την παράδοση (μύθους, θρύλους, παραδόσεις, τέχνη) και μπορεί να πάρει τον χαρακτήρα μιας ιστορίας, ή απλών δραστηριοτήτων, οι οποίες θα έχουν μια συνέχεια (π.χ. να παρουσιαστούν τα βασικά μέρη του δέντρου ξεχωριστά και με κάθε λεπτομέρεια).
- Φτιάχνω τη μακέτα ενός δάσους. Η μακέτα μπορεί να πάρει χαρακτήρα παιχνιδιού.
- Κατασκευάζω γρίφους ή σταυρόλεξα σχετικά με το δάσος.
- Φτιάχνω διάφορα περιβαλλοντικά παιχνίδια σχετικά με το δάσος, με στόχο την καλλιέργεια περιβαλλοντικής και δασικής συνείδησης στους/στις

μαθητές/μαθήτριες (δεν ξεχνώ να βάλω κανόνες στο παιχνίδι). Χρησιμοποιώ τη φαντασία μου.

- Συγκεντρώνω τραγούδια, ποιήματα, ιστορίες, παραμύθια σχετικά με τα δάση ή ένα δασικό δέντρο ή φυτό του τόπου μας και φτιάχνω μικρό βιβλιαράκι.
- Φτιάχνω το ημερολόγιο ενός δέντρου ή ενός φυτού στις τέσσερις εποχές του χρόνου. Παρατηρώ το δέντρο σε κάθε εποχή και καταγράφω με λεπτομέρεια τις αλλαγές που το δέντρο παρουσιάζει σε κάθε εποχή. Μπορώ να βγάλω φωτογραφίες που να αποτυπώνουν τις αλλαγές στο δέντρο ή να το ζωγραφίσω. (Οι εικαστικές δημιουργίες μπορεί να συνοδεύονται με ποίηση ή δίστιχα που έχουν εμπνευστεί τα παιδιά).
- Φιλοτεχνώ σειρά γραμματοσήμων με θέμα τα φαρμακευτικά και αρωματικά φυτά της Κύπρου.
- Κατασκευάζω ενημερωτικό έντυπο υλικό με στόχο την πληροφόρηση και την ενημέρωση του κοινού για τη σημασία που έχουν τα αρωματικά φυτά του τόπου μας (στο έντυπο αυτό μπορεί να περιλαμβάνονται αναφορές για τη χρήση που αυτά μπορεί να έχουν στην καθημερινή μας ζωή).
- Συγκεντρώνω άρθρα από εφημερίδες που αναφέρονται σε διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα, ως απόρροια της καταστροφής των δασών. Φτιάχνω ένα αρχείο από τέτοια άρθρα η φωτογραφικό υλικό ή φτιάχνω μια «πράσινη εφημερίδα».
- Ηχογραφώ ήχους του δάσους.
- Κάνω αυτοσχεδιασμούς ή γράφω θεατρικά και ιστορίες προερχόμενα από το δάσος.
- Παίζω με τα χρώματα (Παλέτα του ζωγράφου): Χρησιμοποιώ τα υλικά που έχω μαζέψει από το μονοπάτι. Δημιουργώ ζωγραφίες με αποχρώσεις του πράσινου, κόκκινου, κίτρινου, καφέ. Αντιλαμβάνομαι την ποικιλία αποχρώσεων που παρουσιάζει η φύση.
- Δημιουργώ αποτυπώματα από τη φύση. Παρακάτω αναφέρονται διάφοροι τρόποι δημιουργίας αποτυπωμάτων :
  1. Αποτυπώματα με κέρινα κραγιόνια, μπογιές, μελάνι: Ζωγραφίζω τα φύλλα που αποτελούν τη βάση αποτυπώματος με τα πιο πάνω υλικά. Φτιάχνω διάφορες δημιουργικές συνθέσεις.
  2. Σιδερωμένα σχέδια από φύλλα με ξυλομπογιές ή κραγιόνια: Οι ξυλομπογιές και τα κραγιόνια έχουν ως βάση τους το κερί. Αφού ζωγραφίσω το φύλλο με τα υλικά αυτά, το σιδερώνω σε χαρτί ή ύφασμα και δημιουργώ εφέ.
  3. Ηλιοαποτυπώματα: Παίρνω χαρτί γκοφρέ ή γλασέ και στερεώνω πάνω σε αυτό διάφορα φύλλα/λουλούδια/σπόρους που έχω μαζέψει. Βγάζω το χαρτί στον ήλιο για κάποιο διάστημα. Ο ήλιος ξεθωριάζει τα σημεία που δεν ήταν καλυμμένα και αυτό που μένει είναι αποτυπώματα των υλικών που έχω χρησιμοποιήσει.

4. Στάμπες από σπόρους μανιταριού: Τοποθετώ μανιτάρια που έχω μαζέψει από το δάσος, σε λευκό χαρτί και τα αφήνω σε αυτό για 24 ώρες. Οι σπόροι του μανιταριού πέφτουν και δημιουργούν αποτύπωμα στο χαρτί.
5. Σκελετοί φύλλων: Ζεσταίνω νερό σε κατσαρολάκι και μέσα σε αυτό τοποθετώ ένα μπρίκι με οινόπνευμα το οποίο περιέχει επίσης φύλλα της επιλογής μου. Το οινόπνευμα έχει την ιδιότητα να αφαιρεί τη χλωροφύλλη των φύλλων. Αφού αφαιρεθεί όλη η χλωροφύλλη, αφαιρώ τα φύλλα από το οινόπνευμα και τα αφήνω να στεγνώσουν. Μπορώ να τα βουτήξω σε αραιή μπογιά οποιουδήποτε χρώματος και να δώσω στο φύλλο μου ό,τι χρώμα θέλω. Με τα φύλλα αυτά μπορώ να φτιάξω κάρτες, ζωγραφιές, διάφορες δημιουργίες.

- Μόμπιλς: Τα μόμπιλς είναι φτιαγμένα από μια βάση από την οποία κρέμονται κλωστές, σχοινάκι ή μισίνα. Σε αυτά δένω διάφορα υλικά που έχω μαζέψει από την περιδιάβασή μου στο δάσος όπως: πέτρες με παράξενο σχήμα, ξυλαράκια, αρωματικά φυτά, φτερά κ.λπ.
- Κούκλες αρωματικές από καλσόν: Χρησιμοποιείται καλσόν, το οποίο γεμίζω με αρωματικά φύλλα και λουλούδια. Φτιάχνω με το καλσόν αυτό το κεφάλι της κούκλας και έπειτα ράβω ρουχαλάκια χρησιμοποιώντας τη φαντασία μου (μάγισσες, νεράιδες, σκιάχτρα κ.λπ.).
- Σαπούνια/Κεριά από αρωματικά φυτά: Σαπούνια ή κεριά τα οποία είναι πια άχρηστα, τα λιώνω σε μπρίκι που ζεσταίνεται μέσα σε μεγάλη κατσαρόλα με νερό (μπεν-μαρί). Αφού λιώσουν, ρίχνω μέσα στο δοχείο αρωματικά φυτά που έχω μαζέψει και χύνω το υγρό σαπούνη/κερί σε φόρμες για να κρυσώσει.
- Σοκολατάκια με αποτύπωμα φύλλου: Λιώνω σοκολάτα και τη χύνω πάνω σε φύλλα που έχω μαζέψει. Αφού κρυσώσει η σοκολάτα, αφαιρώ τα φύλλα και μένει στη σοκολάτα το αποτύπωμα του φύλλου.
- Πειράματα και διερευνήσεις στο πεδίο σχετικά με τη σχέση των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων. Μελετώ τα διάφορα φυτά και δέντρα, καταγράφω τις ανθρώπινες δραστηριότητες στον χώρο.
- Συγκέντρωση πληροφοριών και ενημέρωση για το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο και στην Ευρώπη αναφορικά με την προστασία των δασών. Προτείνω ένα δικό μου πρωτότυπο «οικο-κώδικα» για την προστασία των δασών.
- Περιβαλλοντική μελέτη για κάποιο δάσος, πάρκο ή φυσικό μονοπάτι της περιοχής μου.
- Μελέτη διάφορων ειδών που ανήκουν στην πτηνοπανίδα των δασών του τόπου μας. Παρουσιάζω τα διάφορα ζώα και πτηνά με διάφορους τρόπους:
  1. Με τη μορφή φωτογραφικού άλμπουμ
  2. Με τη μορφή παρουσίασης στον ηλεκτρονικό υπολογιστή
  3. Με τη μορφή ημερολογίου
  4. Με τη μορφή καρτών

Θα ήταν χρήσιμο οι πιο πάνω παρουσιάσεις να εμπλουτιστούν με επιπρόσθετα στοιχεία όπως: πληροφορίες για τα βασικά χαρακτηριστικά των πτηνών και ζώων, ιστορίες του λαού μας, παροιμίες και γνωμικά που σχετίζονται με αυτά.

- Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν την κύρια αιτία καταστροφής των δασών του τόπου μας. Παρουσιάζω ένα άρθρο σε σχέση με τις δασικές πυρκαγιές με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού για την προστασία των δασών του τόπου μας και την ανάπτυξη δασικής συμπεριφοράς. Στο άρθρο μπορούν να συμπεριληφθούν:
  - Στοιχεία για τις δασικές πυρκαγιές στον τόπο μας με τη μορφή γραφικών παραστάσεων.
  - Συγκριτικά στοιχεία για τις δασικές πυρκαγιές στην Κύπρο σε σχέση με άλλες χώρες.
  - Φωτογραφικό υλικό για τις καταστροφικές συνέπειες των δασικών πυρκαγιών.
  - Μέτρα πρόληψης για την προστασία των δασών από τις δασικές πυρκαγιές.
  - Η υφιστάμενη Νομοθεσία που υπάρχει στην Κύπρο σε σχέση με τις δασικές πυρκαγιές, αλλά και η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά τις δασικές πυρκαγιές.
  - Οδηγίες προς τους/τις επισκέπτες/επισκέπτριες για την αποφυγή πρόκλησης δασικών πυρκαγιών.

Τα πιο πάνω στοιχεία μπορούν να συγκεντρωθούν μέσα από τη διενέργεια επισκέψεων σε φορείς ή αρμόδια τμήματα: όπως το Τμήμα Δασών ή την Υπηρεσία Περιβάλλοντος. Μπορούν, επίσης, οι μαθητές/μαθήτριες να ανατρέξουν σε διάφορες πηγές (όπως βιβλία, νομοθεσία, διαδίκτυο, άρθρα κ.λπ.) και να αντλήσουν πληροφορίες σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές.